

Biannual Journal of Applied Counseling
2018, 8(2), 73-92
Received: 19 Nov 2018
Accepted: 23 Apr 2019
DOI: 10.22055/jac.2019.27094.1622

دوفصلنامه مشاوره کاربردی
۱۳۹۷، ۸(۲)، ۷۳-۹۲
دریافت: ۹۷/۰۸/۲۸
پذیرش: ۹۸/۰۲/۰۳

The Effectiveness of Adlerian Group Counseling on Marital Disturbance and Interpersonal Conflict of Couples

Ahmad Amani *
Maria Hadi **
Naser Yoosefi ***

Abstract

The purpose of this study was to investigate the effectiveness of Adler's group counseling on marital disturbance and interpersonal conflicts in couples. This research was carried out as a semi-experimental design with pre-test, post-test and follow-up with the control group. Twenty four couples (n = 24) with interpersonal conflicts and marital disturbances referred to counseling centers of Sanandaj Welfare Organization were selected and randomly divided into two groups of experimental group (6 couples) and control group (6 couples). Treatment intervention with Adlerian group counseling method was conducted in 12 sessions on the experimental group. Instruments used to measure variables were Revised Marital Conflict questionnaire (R-MCQ), and Marital Satisfaction Inventory Revised (MSI-R). Data were analyzed using repeated measure ANOVA. The results showed that Adlerian group counseling in the post-test and follow-up stage reduced marital disturbance and interpersonal conflicts among in couples. On this basis, it can be argued that this treatment is effective for researchers and family counselors to solve communication problems of couples.

Keywords: Adlerian group counseling, marital disturbance, marital conflicts

Extended Abstract

The human is a social being and wants to survive, which leads to his tendency to exchange and interact with other people, in particular the opposite sex, the tendency which causes the formation and continuation of emotional-sexual relationship between the two sexes (James 2015; Shafiabadi 2015). Since the formation of social life and the tendency of

* Associate Professor, Department of Counseling, Faculty of Humanities, University of Kurdistan, Sanandaj, Iran (Author) ahmad_counselor@yahoo.com

** Master of Family Counseling, Faculty of Humanities, University of Kurdistan, Sanandaj, Iran

*** Associate Professor, Department of Counseling, Faculty of Humanities, University of Kurdistan, Sanandaj, Iran

people to form societies up to the present day, people in a variety of forms and methods have interconnected and interacted, which is the most basic, and most commonly accepted of these forms is marriage (Margelisch, Schneewind, Violette, & Perrig-Chiello, 2015). Marital stability is influenced by various factors such as personality characteristics, attitude similarity, cultural similarity, ethnic-religious similarity, personality health and, most importantly, the ability to apply principles of Couple relationship and reasonable and constructive encounter with marital conflicts and Disturbances (George, Lou, Web Pugh, Martinez, & Foukston, 2015). Conflict is a kind of disagreement, incompatibility, and unrest in the form of couples' relationships, and ignoring It among couples' leads to increase and continuity of this problems in marital life (Sadati, Mehrabizadeh Honarmand, & Soodani, 2015). Marital disturbance is one of the factors leading to the gradual disappearance of marital relationships and the divorce of married couples, a kind of anomalies and disruption between couples and their rights and duties. Despite Overlapping and mutual relation between Marital disturbance marital conflicts, Marital disturbance is defined as interruption marital communication patterns and their communication structure, which is influenced by the accumulation of types of suppressed feelings from opposite sides (Kargar, kimiaee, & Mashhadi, 2014). Based on studies and clinical experiences, in various societies, especially in the Iranian society, marital conflicts and disturbances have led to increasing in divorce rate and rising ascendancy of this crisis and spread of communicative abnormalities (Fallahchai, Fallahi, & Ritchie, 2016; KeshavarzAfshar, Etemadi, Ahmadinavade, Saaipour, 2013). Institutions and systems responsible for family and marital affairs, with each other, have always tried to identify ways and means to reduce the risk of family system failure and to strengthen this extremely sensitive and important institution in Community, and have developed a variety of auxiliary methods, one of which is helping to improve couple relationships and reducing the contingency of divorce through group therapy approaches. Adler Group Advice have been designed by Adler and Dreikurs to improve and solve the problems of various clients, through the strengthening of social interest and increasing dare to act in them, which emphasizes the creation of a relationship with Equality and interpersonal respect in the form of different cognitive behavioral and emotional techniques in the path of facilitating the relations between the members of the group and group participation, to solve their problem (ShafiAbadi, 2014)

In general, the previous literature reveals the spread of conflicts and marital disturbances as one of the main causes of divorce and the dissolution of family marital relations, and also the effectiveness of Adlerian group counseling in improving intimacy and quality of couples relations, Therefore, the present study aimed to assess the effectiveness of Adlerian group counseling on improving marital disturbances and conflicts. In the present study, the following hypotheses were considered: 1. Adlerian group

counseling reduces marital disturbance of couples. 2. Adlerian group counseling reduces interpersonal conflicts between couples.

Method

The research method is a semi-experimental, design pre-test-posttest-follow-up with control group. The population of this study included all couples with conflict and marital disturbance referring to Sanandaj Welfare Organization's counseling and health centers in 1395. In order to select a sample, a recall involving group counseling for couples with marital disturbance and paired conflicts, 24 couples (42 people) were selected by voluntary sampling method, and then 12 couples (24 persons) were randomly selected and placed in two experimental (6 couples) and control group (6 couples) based on the criteria of entering and Exit of the research by using preliminary interviews.

Instruments

Revised Marital Conflict Questionnaire (R-MCQ). This questionnaire is a 54-item tool for measuring marital conflicts made by Sanaii, Barati, and BoostaniPour (2008). The dimensions of the questionnaire consist of eight subscales; reduction in the level of cooperation, reduction of sex, increase in emotional reactions, seeking support from children, increasing personal relationship with relatives, reducing family relationships with spouses' relatives and friends, separating finances from one another, and reducing effective interaction (Sadati, MehrabiHonarmand, & Soudani, 2015). Cronbach's alpha for the whole questionnaire was studied in Sanaii et al., (2008) on a 270-person group of 0.96.

Marital Satisfaction Inventory Revised (MSI-R). This inventory made by Snaydr (1997) is a self-report tool that has 150 questions that are used to identify the nature and degree of confusion in marital relationships (Minz, Snaydr, & Ngi, 2003). It has two subscales of the inconsistency reliability and stability of the subject in response (INC) and contractual (CNV); a general disturbance subscale (GDS); and ten subscale disturbance measurements in different Marital relationship dimensions include: (emotional relationship, problem-solving communication, aggression, time of togetherness, financial issues, sexual issues, history of family problems, satisfaction of children, conflict in parenting and role orientation. Snaydr (1997) described two types of validity, including internal stability and retest, for the marital disturbance questionnaire, that results of the internal stability validity of Cronbach's alpha indicate high credibility (mean, 0.82) for this test, and the range of alpha results for different scales is from 0.93 to 0.70.

Data analysis

Data were analyzed using descriptive statistical methods (mean and standard deviation) and inferential statistics (analysis by repeated measurement) by SPSS software version 23.

Findings

Based on the results of, the mean and standard deviation scores of marital disturbance and marital conflicts of participants in post-test and follow-up were reduced compare to pre-test.

The range of intra-group affects of the total score of marital disturbance was significant at the level of $P < 0.001$ and the effect rate was 0.733. Therefore, the first hypothesis regarding the effectiveness of Adlerian group counseling on marital disturbance is confirmed ($F = 60.44$, $M = 499/01$)

Based on the results of Table 3, the range of inter-group effects of the total marital disturbance score was significant at the level of 0.05 ($P = 0.04$), so there was a significant difference between the scores of the subjects at the pre test, the post-test and the follow up in the experimental group ($F = 4.35$).

There is a significant difference at the level of 0.05 between the total score of marital disturbance in the pre-test with post-test and follow-up. This means that marital disturbance in post-test and follow-up is lower than pre-test, but there is no significant difference between post-test and follow-up scores.

The range of intra-group effects of the total score of marital conflict at the level of 0.05 was significant ($P < 0.01$) and the effect was 0.943. Therefore, the second hypothesis regarding the effectiveness of Adlerian group counseling on the marital conflict is confirmed ($F = 363/89$, $M = 11230/18$).

The range of inter-group effects of the total score of marital conflict was significant at the level $P < 0.04$, Therefore, there was a significant difference between the scores of the subjects, the post-test and the follow up in the experimental group ($F = 642$).

There is a significant difference at the level of 0.05 between the total score of marital conflict at the pre-test with post-test and follow-up. This means that marital conflict in the post-test and follow-up is lower than the pre-test, but there is no significant difference between post-test and follow-up scores.

Discussion

The present study was conducted to investigate the effectiveness of Adlerian group counseling on marital disturbance and marital conflict. In examining the first hypothesis, the results of ANOVA test indicated that Adlerian group counseling had a significant effect on reducing marital disturbance.

In explaining this finding, it can be said that the person in the course of his life and in the early years of his life, lays the main basis and content of his lifestyle as the guiding element of the personal and the marital life. (Coery, 2013). The individual lifestyle is a combination of the true self, ideal self, moral beliefs, and individual's mental paradigms regard to environment and his own existential obligations, and so any intrusion of the wrong attitudes and misunderstandings into it, leads to failure in individual and marital tasks and emergence of intrapersonal and interpersonal disturbances (Amani et al., 2013; Ansbacher, 1979). Adlerian treatment emphasizing the accurate identification of Couples life-style, focusing on identifying and eliminating the fundamental mistakes disrupting interpersonal and intrapersonal relationships, tend to encourage them to foster social interest and empowerment in order to accomplish their interpersonal and

intrapersonal tasks, and thus, by reconciling the lifestyle of the couples, they eliminate the couple's disturbances and unpleasant feelings, and reduce the tendency of couples to dissolve the family system and break in marriage (Wats, 2003).

In analyzing the second hypothesis, the results of ANOVA test indicated that Adlerian group counseling had a significant effect on reducing marital conflict.

The conflicts and differences between couples on the one hand are due to irrational or exacerbations of marital conflicts thoughts that the Adlerian therapists call them "major mistakes" and, on the other hand, affected by interruptions in perform of Couples interpersonal tasks and their neglect regard to spouse's rights (Richard, 1989). When couples' lifestyle is not aligned and be with irrational and maladaptive errors, the context of conflict and its aggravation, and ultimately the marital conflicts of the married couple prepared, hence Adlerian therapists, after creating an environment full of deep acceptance and empathy in individual and group therapy sessions and by investigating dynamics of Individual life (personal lifestyle, basic tasks, basic mistakes and initial memories) provide a sufficient basis for reconciling the individual's lifestyle with couples, breaking down maladaptive mistakes, and rebuilding the original memories that are consistent with the current life process. By focusing on developing a sense of social interest, reducing maladaptive feelings, especially humiliation, and committing couples to fulfilling basic tasks of life, thus guaranteeing the stability of marriage and its continuity to some extent (carelsan & Dinkmayer, 2007; Bigdeli et al., 2012).

Limiting sample selection to couples referring to counseling centers of the Sanandaj welfare Office has limited external validity and generalization of the results of the research to the accessible and desired community. It is suggested that in future studies, the sample size be increased and by collecting More data results can be made more countable. In recent years, due to the increasing divorce rates in the country, the establishment of group counseling workshops in various cultural centers, community centers, counseling centers and even family support courts, with emphasis on the effective communication between couples and families together with the aim of improving the quality of relationships and avoiding conflicts and disturbance, it can help the stability of the family institution.

Acknowledgment

Many thanks and gratitude to the people who participated in this research, and all those who helped us somehow, are sincerely grateful.

بررسی اثربخشی مشاوره گروهی آدلری بر آشفتگی زناشویی و تعارض بین فردی زوجین^۱

احمد امانی*
ماریا هادی**
ناصر یوسفی***

چکیده

هدف از پژوهش حاضر بررسی اثربخشی مشاوره گروهی آدلری بر آشفتگی زناشویی و تعارض‌های بین فردی زوجین بود. این پژوهش به صورت یک طرح نیمه تجربی از نوع پیش آزمون، پس آزمون و پیگیری با گروه کنترل انجام گرفت. ۱۲ زوج (۲۴ نفر) دارای تعارض بین فردی و آشفتگی زناشویی مراجعه کننده به مراکز مشاوره سازمان بهزیستی شهر سنجند انتخاب و به صورت تصادفی در دو گروه آزمایش (۶ زوج) و کنترل (۶ زوج) جایگزین شدند. مداخله درمانی در قالب مشاوره گروهی آدلری در ۱۲ جلسه بر روی گروه آزمایش اجرا گردید. ابزارهای مورد استفاده برای اندازه گیری متغیرها پرسش‌نامه‌های تجدیدنظر شده تعارض بین فردی زناشویی (R-MCQ) و آشفتگی زناشویی (MSI-R) بودند. داده‌ها با استفاده از تحلیل واریانس با اندازه گیری مکرر تحلیل شدند. نتایج نشان داد که مشاوره گروهی آدلری موجب کاهش آشفتگی زناشویی و تعارض‌های بین فردی زوجین شده است. بر این اساس می‌توان بیان کرد که این درمان برای پژوهش‌گران و مشاوران حوزه خانواده جهت حل مشکلات ارتباطی زوج‌ها کارساز است.

واژه‌های کلیدی: مشاوره گروهی آدلری، آشفتگی زناشویی، تعارض‌های زناشویی

مقدمه

انسان موجودی اجتماعی و جویای بقاست که همین امر، منجر به گرایش وی به تبادل و تعامل با سایر افراد به‌ویژه جنس مخالف می‌گردد، گرایشی که زمینه شکل‌گیری و تداوم پیوند عاطفی _ جنسی بین دو جنس را موجب می‌شود (James, 2015; Shafiabadi, 2015). از زمان شکل‌گیری زندگی اجتماعی و گرایش افراد به سمت تشکیل اجتماعات تا عصر حاضر، افراد در قالب اشکال و روش‌های گوناگونی با یکدیگر پیوند و رابطه برقرار کرده و می‌کنند که اساسی‌ترین، رایج‌ترین و پذیرفته شده‌ترین این اشکال، ازدواج می‌باشد (Margelisch, Schneewind, Violette, & Perrig-Chiello, 2015). شکلی که به‌عنوان عالی‌ترین رسم اجتماعی، با ایجاد پیوند عرفی، شرعی و قانونی بین افراد، زمینه بقا و امنیت آن‌ها را از طریق ارضای نیازهای روانی- جسمانی (نظیر نیازهای عاطفی، نیاز به امنیت و نیازهای

۱. این مقاله برگرفته از پایان‌نامه به شماره پژوهشی ۲۴۰۸۶۲۶ تاریخ ۱۳۹۶/۰۶/۲۰ می‌باشد.

* دانشیار گروه مشاوره خانواده دانشکده علوم انسانی دانشگاه کردستان، سنندج، ایران (نویسنده مسئول)

ahmad_counselor@yahoo.com

** کارشناسی ارشد مشاوره خانواده دانشکده علوم انسانی دانشگاه کردستان، سنندج، ایران

*** دانشیار گروه مشاوره خانواده دانشکده علوم انسانی دانشگاه کردستان، سنندج، ایران

مربوط به بقا) فراهم می‌کند و مقدمه‌ای برای شکل‌گیری و تداوم خانواده به‌عنوان ابتدایی‌ترین و تأثیرگذارترین سازمان و نهاد اجتماعی می‌گردد (Kargar, 2013; Allendorf & Ghimere, 2013; Kimiaee, & Mashhadi, 2014).

پایداری و ثبات ازدواج (marital stability) تحت تأثیر عوامل مختلفی، نظیر ویژگی‌های شخصیتی (personality characteristic)، تشابه نگرشی، تشابه فرهنگی، تشابه مذهبی - قومیتی، سلامتی شخصیتی و از همه مهم‌تر داشتن مهارت در به‌کارگیری اصول ارتباطی زوجی و برخورد معقولانه و سازنده با تعارض‌ها و آشفته‌گی‌های زناشویی (marital conflict) قرار دارد (George, Lou, Web, 2015; Pugh, Martinez, & Foukston, 2015). تعارض شکلی از اختلاف‌های نظری و عملکردی بین زوجین است که در صورت حل شدن آن، روزبه‌روز بر شدت آن افزوده شده و منجر به مختل شدن چهارچوب‌های ارتباطی زوجین و نهایتاً انحلال سیستم زناشویی می‌شود (Madigan, Plamondon & Jenkins, 2017). تعارض نوعی اختلاف‌نظر، عدم‌توافق و ناآرامی طبیعی در قالب روابط زوجی می‌باشد که بی‌توجهی زوجین به آن، منجر به تشدید و تداوم آن، در جریان زندگی زناشویی می‌گردد (Sadati, Mehrabizadeh Honarmand, & Soodani, 2015). منظور از تعارض زناشویی، هرگونه اختلاف و عدم‌تفاهم ارتباطی مابین زوجین است که با مشاجره‌های کلامی و غیرکلامی توأم می‌باشد و در صورت تشدید ثبات پیوند زناشویی و استحکام سیستم خانواده را مختل می‌کند (Papp, 2017). بروز این نوع معضلات در قالب روابط زناشویی به‌تدریج موجب به‌هم‌ریختگی کامل ساختارهای ارتباطی حاکم بر روابط زوجین می‌شود و روابط زناشویی را به‌طور کامل آشفته می‌کند (James, 2015). آشفته‌گی زناشویی (marital disturbance) یکی از عواملی است که منجر به نابودی تدریجی روابط زناشویی و گرایش زوجین به طلاق می‌شود، نوعی بی‌تفاوتی، از هم‌گسیختگی و بی‌تفاوتی زوجین نسبت به یکدیگر و حقوق و تکالیف خویش است. آشفته‌گی زناشویی با وجود نزدیکی بیش‌ازحد و ارتباط متقابلی که با تعارض زناشویی دارد، تحت‌عنوان به هم خوردگی قالب‌های ارتباطی زناشویی و مختل شدن ساختار ارتباطی آن‌ها که تحت تأثیر انباشته شدن انواع احساس‌های سرکوب‌شده نسبت به‌طرف مقابل شکل می‌گیرد، تعریف می‌شود (Kargar, kimiaee, & Mashhadi, 2014).

بر اساس مطالعات و تجارب بالینی، در جوامع مختلف عامل افزایش نرخ طلاق (Divorce) و صعود روزافزون این بحران، گسترش بیش از حد ناهنجاری‌های ارتباطی، نظیر تعارض‌ها و آشفته‌گی‌های زناشویی، عنوان شده است (Fallahchai, Fallahi, & Ritchie, 2016; KeshavarzAfshar, Etemadi, Ahmadinavade, Saaipour, 2013). شفیعی‌نیا و حسینیان (ShafiNia & Hoseinian, 2007) نیز گسترش بیش‌ازحد طلاق در سطح جامعه و اهمیت و نقش تأثیرگذار تعارض‌ها و نارضایتی‌های زناشویی را در گرایش زوجین به سمت طلاق مورد تأکید قرار می‌دهند.

هوسوکاوا و کانسورا (Hosokawa & Katsura, 2017) و ماتشیتزی و نموتاندانی (Matshitzi & Nemotandani, 2017) بیان می‌کنند که تعارض‌ها تأثیرات مخربی بر سلامت جسمی و روان‌شناختی زوجین دارد، که منجر به جدایی و طلاق در زوجین می‌شوند.

نهادهای و سیستم‌های مسئول در حوزه خانواده و روابط زناشویی، باهمتی دوچندان، همواره در جهت شناسایی راه‌حل‌ها و روش‌هایی جهت کاهش احتمال گسیختگی سیستم خانواده و مستحکم‌کردن این نهاد فوق‌العاده حساس و مهم در سطح جامعه اقدام کرده‌اند و انواع مختلفی از روش‌های کمکی طراحی و تدوین کرده‌اند که یکی از آن‌ها کمک به بهبود روابط زوجی و کاهش احتمال طلاق از طریق رویکردهای درمانی گروهی است.

درمان‌های گروهی در طی جنگ جهانی دوم در پاسخ به کمبود افراد متخصص و آموزش‌دیده برای ارائه درمان‌های فردی، جهت کمک به بهبود انواع مختلفی از بیماری‌ها و آسیب‌های روانی (psychopathy)، نظیر افسردگی (depression)، اختلالات جنسی (sexual dysfunction) اضطراب (anxiety) و اختلالات روان‌تنی (psychosomatic disorders) پدید آمد (Coery, 2011). به مرور زمان، انواع مختلفی از درمان‌های گروهی طراحی و تدوین شدند که هرکدام از آن‌ها، با تکیه بر بنیان معرفت‌شناختی که بدان معتقد و پایبند بودند، در جهت بهبود بیماری‌ها و آسیب‌های مختلف اقدام کردند که یکی از کاربردی‌ترین این رویکردها، گروه‌درمانی آدلر (Adlerian group counseling) است (ShafiAbadi, 2014). گروه‌درمانی آدلری، رویکردی پدیدارشناسانه، غایت‌نگر و هدفمند است که به صورتی التقاطی و یکپارچه و از طریق ایجاد تغییراتی در نقشه‌های شناختی زوجین و هدایت آن‌ها در مسیر هماهنگی و تناسب، در جهت بهبود روابط بین‌فردی (نظیر روابط زوجی) و روابط گروهی گام برمی‌دارد (Coery, 2013).

مشاوره گروهی آدلر توسط آدلر و درایکورس (Adler and Dreikurs) جهت بهبود و حل مشکلات مراجعین مختلف، از طریق تقویت علاقه اجتماعی (social interest) و افزایش جرأت عمل‌کردن در آن‌ها، طراحی و تدوین شده است که با تأکید بر ایجاد رابطه‌ای برابر و توأم باعلاقه و احترام بین‌فردی و در قالب فنون مختلف شناختی، رفتاری و هیجانی (cognitive behavioral and emotional) در مسیر تسهیل روابط اعضای گروه و مشارکت گروهی، برای حل مشکل آن‌ها حرکت می‌کند (ShafiAbadi, 2014). کوری (Coery, 2013) بیان می‌کند که مشاوره گروهی آدلری در قالب چهار مرحله اساسی، سعی در بهبود روابط زوجی (روابط دوستی، روابط شغلی و روابط زوجی) دارد که این مراحل عبارت‌اند از: برقراری ارتباط منسجم و یکپارچه با اعضای گروه (رابطه‌ای مبتنی بر برابری، همکاری، مساوات‌طلبی و احترام که در قالب فنون ارتباطی راجرزمحور، نظیر گوش دادن فعال و برون‌دادهای آن، همدلی، همخوانی و پذیرش توأم با ارزش‌گذاری، سعی بر تسهیل ارتباط بین اعضا (زوجین) و پرورش حس مشارکت آن‌ها دارد؛ بررسی سبک زندگی (life style) افراد (سبک زندگی‌ای که به اعتقاد آدلر مبنا و قالب اصلی رفتار، افکار و هیجانات افراد بوده و عملکرد ارتباطی افراد را مشخص می‌کند)؛ تغییر سبک زندگی و اشتباهات اساسی (سبک زندگی زوجین در جهت علاقه اجتماعی و مسئولیت‌پذیری از طریق از بین بردن اشتباهات اساسی مغل روابط زوجی یا گروهی هدایت می‌شود و هم‌چنین تناسب لازم بین آن‌ها در جریان درمان برقرار می‌شود) و نهایتاً جهت‌گیری مجدد و بازآموزی (فرایندی که طی آن مراجعین «زوجین» تشویق به به‌کارگیری بینش‌های کسب‌شده در جریان زندگی واقعی می‌شوند). امانی، سهرابی، باقری، و نصیری (Amani, Sohrabi, Bagheri, & NasiriHanis, 2018) بیان

می‌کنند رویکرد آدلری ضمن بهبود کیفیت روابط زناشویی، صمیمیت و بخشودگی بین فردی (interpersonal forgiveness) را نیز افزایش می‌دهد. واتز، واتز و پیترزاک (Wats, Wats, & Piterzak, 2000) نیز در پژوهش‌های خویش تأثیرگذاری گروه‌درمانی آدلری را، در بهبود روابط بین-فردی نظیر روابط زوجی را مورد تأکید قرار می‌دهند.

از دیگر پژوهش‌هایی که ضمن تأکید بر نقش تعارض‌ها و نارضایتی‌های زناشویی در گرایش زوجین به سمت طلاق، بر رویکردهای درمانی گروهی نظیر گروه‌درمانی آدلری در بهبود این تعارض‌ها و نهایتاً کاهش گرایش به سمت طلاق در جامعه خبر می‌دهند می‌توان به پژوهش‌های کری (2012) استیگلیتز و همکاران (Stiglitz et al., 2013) و لی سی، کوماری و ام سی مون (2013) (Lacey, Kumari, & Mcmunn) اشاره کرد.

به‌طور کلی، مطالب پیشین، گسترش بیش‌ازحد تعارض‌ها و آشتنگی‌های زناشویی را به‌عنوان یکی از علل اصلی طلاق و انحلال روابط زناشویی خانوادگی آشکار می‌سازد و همچنین، اثربخشی مشاوره گروهی آدلری را در بهبود صمیمیت و کیفیت روابط زوجی نشان می‌دهد، لذا، این پژوهش بر این بود که اثربخشی مشاوره گروهی آدلری را بر بهبود آشتنگی‌ها و تعارض‌های زناشویی مورد سنجش و بررسی قرار دهد. در پژوهش حاضر دو فرضیه بررسی شد: ۱. مشاوره گروهی آدلری، باعث کاهش آشتنگی زناشویی زوجین می‌شود. و ۲. مشاوره گروهی آدلری باعث کاهش تعارض‌های بین فردی زوجین می‌شود.

روش

جامعه، نمونه و روش نمونه‌گیری

پژوهش حاضر نیمه آزمایشی، از نوع طرح پیش‌آزمون - پس‌آزمون - پیگیری با گروه کنترل است. جامعه این پژوهش شامل کلیه زوجین با تعارض و آشتنگی زناشویی مراجعه‌کننده به مراکز مشاوره و سلامت سازمان بهزیستی شهر سنجند بود. در یک فراخوان مبنی بر انجام یک کار مشاوره‌ای گروهی برای زوج‌های با آشتنگی زناشویی و تعارض‌های بین زوجی، ۲۴ زوج به روش نمونه‌گیری داوطلبانه انتخاب و سپس ۱۲ زوج (۲۴ نفر) به صورت تصادفی و بر اساس ملاک‌های ورود پژوهش تعارض‌ها و آشتنگی زناشویی (نمرات بالاتر در پرسش-نامه‌های مذکور)، حداقل سطح تحصیلات دیپلم، مطلقه نبودن/ قهر نبودن و حداقل ۳ سال سابقه ازدواج، حداقل دارای ۱ فرزند و خروج از پژوهش با استفاده از مصاحبه‌های اولیه در دو گروه آزمایش (۶ زوج) و گروه کنترل (۶ زوج) گمارده شدند.

ابزار اندازه‌گیری

پرسش‌نامه تعارض زناشویی-فرم تجدید نظر شده (Marital Conflict Questionnaire- Revised form): پرسش‌نامه تجدید نظر شده تعارض‌های زناشویی (marital conflicts) یک ابزار ۵۴ ماده‌ای است که برای سنجش تعارض‌های زناشویی توسط ثنائی‌ذاکر و براتی و بوستانی‌پور، Sanai Zakeri, Barati

دوفصلنامه مشاوره کاربردی، دانشگاه شهید چمران اهواز (دوره ۸، سال هشتم، پاییز و زمستان ۹۷ شماره ۲)

BoostaniPour, 2008) & ساخته شد. ابعاد این پرسش‌نامه شامل هشت خرده‌مقیاس کاهش همکاری، کاهش رابطه جنسی، افزایش واکنش‌های هیجان، جلب حمایت فرزندان، افزایش رابطه فردی با خویشاوندان خویش، کاهش رابطه خانوادگی با خویشاوندان همسر و دوستان، جدا کردن امور مالی از یکدیگر و کاهش ارتباط مؤثر است (Sadati, MehrabiHonarmand, & Soudani, 2015). ماده‌های این پرسش‌نامه در یک طیف لیکرت ۵ رتبه‌ای نمره گذاری می‌شود (هرگز (۱)، بندرت (۲)، گاهی (۳)، اکثراً (۴) و همیشه (۵)). حداکثر و حداقل نمره پرسش‌نامه ۲۷۰ و ۵۴ است. در این ابزار نمره بیشتر به معنی تعارض بیشتر و نمره کمتر به معنی رابطه بهتر و تعارض کمتر است. ضرایب آلفای کرونباخ برای کل پرسش‌نامه در پژوهش ثنایی و همکاران (Sanaii et al., 2008) ۰/۹۶ به دست آمده است.

پرسش‌نامه آشنایی زناشویی (Marital Satisfaction Inventory). این پرسش‌نامه یک ابزار خود گزارشی ۱۵۰ ماده‌ای است که توسط فرم بازبینی شده پرسش‌نامه نارضایتی زناشویی اشنايدر (Snaydr, 1997) برای شناسایی و اندازه‌گیری میزان آشنایی زناشویی مورد استفاده قرار می‌گیرد (Minz, Snaydr, & Ngi, 2003) و دارای دو خرده‌مقیاس روایی عدم ثبات و پایداری آزمودنی در پاسخگویی و قرارداد گزایی است. یک خرده‌مقیاس آشنایی کلی؛ و ده خرده‌مقیاس سنجش آشنایی در ابعاد مختلف روابط زناشویی (ارتباط عاطفی، ارتباط جهت حل مشکل، پرخاشگری، زمان باهم‌بودن، مسائل مالی، مسائل جنسی، تاریخچه مشکلات خانوادگی، رضایت از فرزندان، تعارض در تربیت فرزندان و جهت‌گیری نقش). ماده‌ها به صورت صفر و یک نمره گذاری می‌شود و نمره بالا نشانه آشنایی بیشتر است. اشنايدر (Snaydr, 1997) ضرایب آلفای کرونباخ خرده‌مقیاس‌های این پرسش‌نامه را از ۰/۹۳ تا ۰/۷۰ گزارش کرده است.

روند اجرای پژوهش

پس از انتخاب نمونه برای هر دو گروه آزمایش و کنترل یک پیش‌آزمون اجرا شد و جلسات مشاوره گروهی آدلری طبق پروتکل درمانی برگرفته از رویکرد درمانی آدلر، درایکورس در قالب ۱۲ جلسه بر روی شرکت‌کننده‌های گروه آزمایش انجام پذیرفت و گروه کنترل هیچ مداخله‌ای دریافت نکردند. پس از یک ماه گروه‌های آزمایش و کنترل در پس آزمون مورد اندازه‌گیری قرار گرفتند و درنهایت آزمون پیگیری برای هر دو گروه اجرا گردید.

جلسه‌های مشاوره گروهی آدلری

جلسه	محتوای جلسات
مقدماتی	اجرای پیش‌آزمون: به منظور دستیابی به اطلاعات مربوط به نوع مشکل و وضعیت روانی و بین فردی زوجین تعیین چهارچوب جلسات: جهت شفاف سازی ضوابط و قوانین گروه
اول	ارتباط و چالش عاطفی: آشنایی اعضا با یکدیگر و شکل‌گیری ارتباط عاطفی مبتنی بر همدلی، اعتماد و صمیمیت طرح مشکل: بحث در مورد موضوع جلسه و ارائه‌ی نتایج مطلوب حاصل از این نوع درمان جهت ایجاد زمینه تغییر مثبت در اعضا

جلسه	محتوای جلسات
دوم	کاوش پویش‌های فرد (شناخت عوامل مؤثر بر شیوه زندگی): بررسی اهداف تخیلی اعضا؛ جهت دستیابی به انتظارات واقعی اعضا و نحوه دستیابی به اهداف زندگی بررسی سبک زندگی؛ جهت تفسیر رفتار و نحوه‌ی برخورد اعضا در زندگی (اجرای آزمون سبک زندگی آدلر)
سوم	کاوش پویش‌های فرد (آشنایی و چالش با تکالیف زندگی از طریق تعاملات اعضای گروه در جلسه): بررسی میزان علاقه‌ی اجتماعی اعضا در زندگی شخصی و زناشویی (اجرای آزمون ارزیابی علاقه‌ی اجتماعی آدلر) - تعیین میزان تلاش اعضا برای برتری و تفوق، به عنوان محرکی در جهت تلاش برای تسلط بر مشکلات زناشویی (اجرای مقیاس موفقیت میان فردی)
چهارم	کاوش پویش‌های فرد (شناخت اولویت‌های شخصیتی و اشتباهات اساسی زندگی): بررسی عوامل اضطراب و روان نژدی اعضا در زندگی زناشویی و سهم هر یک از عوامل فوق در ایجاد " یأس "
پنجم	کاوش کردن پویش‌های فرد و کسب بینش (شناخت و بازسازی خاطرات اولیه): رویارویی و مواجهه اعضا با خود و زندگی بر مبنای اصول انسانی - کسب بینش و شناخت اعضا از خود و یکدیگر
ششم	ترغیب کردن، خودشناسی و کسب بینش (ارزیابی اهداف زندگی، چالش با منطق خصوصی) - (با این توضیح که ما زندگی خود را مبنی بر همین اشتباهات اساسی بنا می‌گذاریم: سبک زندگی)
هفتم	شروع درمان: کسب بینش، دلگرمی و جرأت بخشیدن (گام‌های خود جرأت بخشی): به چالش کشیدن سبک زندگی اعضا بوسیله‌ی تبدلات و تعاملات بین فردی در جلسات گروه درمانی - مواجهه افراد با خود و یکدیگر و بیان نقطه ضعف‌ها و نقد منصفانه‌ی خود و یکدیگر - بررسی اهداف جدید و سبک زندگی متمایز و عدم تکرار و ادامه اشتباهات بنیادی و سبک زندگی قبلی
هشتم	ترغیب کردن خودشناسی و کسب بینش (شناخت موانع اهداف، تغییر نقش احساسات)
نهم	کمک کردن به جهت‌گیری مجدد (جمع‌بندی مقوله‌های مؤثر بر شیوه زندگی): هدف در مشاوره‌ی آدلری از بین بردن " یأس " است، از طریق کاربرد فنون مشاوره‌ای نظیر همدلی و دلگرمی رهبر گروه، و اعضا نسبت به یکدیگر در جلسه‌ی درمان - قبول مسوولیت اعمال و رفتار توسط اعضا
دهم	جهت‌گیری مجدد (بازنویسی داستان زندگی): - بازسازی مجدد سبک زندگی از طریق تصحیح اشتباهات بنیادی، تقویت من خلاقه برای غلبه بر مشکلات و خودشکوفایی - بازسازی شبکه روابط اعضا با اعضای خانواده و همسر - استفاده از تکنیک‌های درمان آدلری بنابر تشخیص رهبر گروه در جهت پیشبرد اهداف درمانی برای تغییر سبک زندگی نظیر (نقش بازی کردن، قصد متناقض، دکمه‌ی فشار، تجربه‌ی آه، و ...)
یازدهم	جمع‌بندی (داستان زندگی): تمرین و بررسی تکالیف محوله غلبه بر احساس حقارت و تأکید بر علاقه‌ی اجتماعی به جای جبران افراطی احساس بی‌کفایتی در رابطه‌ی زناشویی (تعرض مردانه) - تقویت علاقه‌ی اجتماعی افراد با بازخوردها و تعاملات انجام شده در گروه - بحث و بررسی سبک زندگی شامل علاقه‌ی اجتماعی تغییر یافته در اعضا
دوازدهم	اجرای پس‌آزمون: بررسی نتایج مباحث مطرح شده در جلسات از طریق اجرای پس‌آزمون

تجزیه و تحلیل داده‌ها

داده‌ها با استفاده از روش‌های آماری توصیفی (میانگین و انحراف استاندارد) و آمار استنباطی (تحلیل با اندازه‌گیری مکرر) تحلیل شدند.

یافته‌ها

جدول ۱

میانگین و انحراف معیار متغیرهای آشفتگی و تعارض زناشویی در گروه‌های آزمایش (۱۲ نفر) و کنترل (۱۲ نفر) در مسیر تله پیش آزمون، پس آزمون و پیگیری

متغیرها	مرحله	گروه	میانگین	انحراف معیار
آشفتگی زناشویی	پیش آزمون	آزمایش	۱۰۹/۰۸	۱۱/۰۹
		کنترل	۱۰۴/۶۶	۱۰/۴۹
	پس آزمون	آزمایش	۸۱/۸۳	۱۰/۲۹
		کنترل	۹۹/۱۶	۱۲/۶۵
	پیگیری	آزمایش	۸۱/۵۸	۹/۹۴
		کنترل	۹۷	۱۳/۱۰
تعارض زناشویی	پیش آزمون	آزمایش	۳۳۳/۰۰	۱۳/۹۲
		کنترل	۱۹۹/۳۳	۱۸/۵۲
	پس آزمون	آزمایش	۱۷۴/۴۲	۱۴/۰۳
		کنترل	۲۰۸/۳۳	۲۴/۶۱
	پیگیری	آزمایش	۱۶۶	۱۳/۵۳
		کنترل	۲۱۲/۹۲	۲۲/۷۴

همان‌گونه که در جدول ۱ مشاهده می‌شود، میانگین نمرات متغیرهای آشفتگی زناشویی و تعارض زناشویی در مراحل پس آزمون و پیگیری نسبت به مرحله پیش آزمون کاهش یافته است. مفروضه آزمون همگنی واریانس‌های موشلی نشان داد که مقدار F برای متغیرهای آشفتگی زناشویی و تعارض زناشویی و نتایج آزمون همسانی واریانس‌های لون نیز نشان دادند که مقدار F برای این دو متغیر معنی دار نیستند.

جدول ۲

نتایج تحلیل واریانس با اندازه‌گیری مکرر اثر درون گروهی متغیر آشفتگی زناشویی در گروه آزمایش و کنترل

منابع تغییرات	درجه آزادی	نمره F	سطح معنی‌داری	مجذور اتا	مجموع مجذورات	میانگین مجذورات
آشفتگی زناشویی	۲	۱۲۰/۰۳	< ۰/۰۰۱	۰/۸۴	۱۹۸۲/۰۲	۹۹۱/۰۱
آشفتگی زناشویی × گروه	۲	۶۰/۴۴	< ۰/۰۰۱	۰/۷۳	۹۹۸/۰۲	۴۹۹/۰۱
خطا	۴۴					

نتایج جدول ۲ نشان می‌دهد که اثر درون گروهی نمره متغیر آشفته‌گی زناشویی در مراحل پیش آزمون، پس آزمون و پی‌گیری در سطح $P < 0/001$ معنادار ($F = 120/03$) است، بدین معنی که بین نمرات آزمودنی‌ها در متغیر آشفته‌گی زناشویی در گروه آزمایش از مراحل پیش آزمون تا مرحله پیگیری کاهش یافته است.

جدول ۳

نتایج آزمون تحلیل واریانس با اندازه‌گیری مکرر اثرات بین گروهی متغیر آشفته‌گی زناشویی در گروه آزمایش و کنترل						
منابع تغییرات	درجه آزادی	نسبت F	p	مجذور اتا	مجموع مجذورات	میانگین مجذورات
گروه	۱	۴/۳۵	$< 0/049$	۰/۱۶	۲۲۲۳/۳۴	۲۲۲۳/۳۴
خطا	۲۲					

نسبت F تحلیل واریانس بین گروهی برابر با ۴/۳۵ که در سطح معنی داری $p < 0/049$ معنادار است. این یافته نشان می‌دهد که متغیر آشفته‌گی زناشویی در بین دو گروه متفاوت، و مداخله در گروه آزمایش مؤثر بوده است.

جدول ۴

نتایج مقایسه آزمون تعقیبی بونفرونی در مراحل سه گانه آشفته‌گی زناشویی در گروه آزمایش			
(i)	(j)	اختلاف میانگین‌ها (i-j)	سطح معناداری
پیش آزمون پس آزمون		۱۰/۶۶	$p < 0/001$
پیش آزمون و پیگیری		۱۱/۵۲	$p < 0/001$
پس آزمون پیگیری		۰/۸۷	$p = 0/603$

همان‌طور که در جدول ۴ مشاهده می‌شود، بین نمره آشفته‌گی زناشویی در پیش آزمون با پس آزمون و پیگیری در گروه آزمایش در سطح $p < 0/001$ تفاوت معناداری وجود دارد. مثبت بودن اختلاف میانگین‌ها نشان می‌دهد که آشفته‌گی زناشویی در پس آزمون و پیگیری نسبت به پیش آزمون کاهش یافته است، اما بین نمرات پس آزمون و پیگیری تفاوت آماری معناداری وجود ندارد.

همچنین نتایج جدول ۵ نشان می‌دهد که اثر درون گروهی متغیر تعارض زناشویی در مراحل سه گانه پیش آزمون، پس آزمون و پیگیری در سطح $0/001$ معنادار ($F = 172/59$) است. بدین معنی که بین نمرات آزمودنی‌ها در متغیر تعارض زناشویی در گروه آزمایش در پیش آزمون، پس آزمون و پیگیری تفاوت معناداری وجود دارد.

جدول ۵

نتایج تحلیل واریانس با اندازه‌گیری مکرر متغیر تعارض زناشویی اثرات درون گروهی در گروه آزمایش

منابع تغییرات	درجه آزادی	نسبت F	سطح p	مجذور اتا	مجموع مجذورات	میانگین مجذورات
تعارض زناشویی	۲	۱۷۲/۵۹	< ۰/۰۰۱	۰/۸۸	۱۰۶۵۳/۸	۵۳۲۶/۵۴
تعارض زناشویی × گروه	۲	۳۶۳/۸۹	< ۰/۰۰۱	۰/۹۴	۲۲۴۶۰/۳۶	۱۱۲۳۰/۱۸
خطا	۴۴					

نتایج جدول ۵ نشان می‌دهد که اثر درون گروهی متغیر آشفستگی زناشویی در مراحل سه گانه پیش آزمون، پس آزمون و پیگیری در سطح ۰/۰۰۱ معنادار ($F = ۱۷۲/۵۹$) است. بدین معنی که بین نمرات آزمودنی‌ها در متغیر تعارض زناشویی در گروه آزمایش در پیش آزمون، پس آزمون و پیگیری تفاوت معناداری وجود دارد و درمان اثربخش بوده است.

جدول ۶

نتایج تحلیل واریانس با اندازه‌گیری مکرر اثر بین گروهی متغیر تعارض زناشویی در گروه آزمایش

منابع تغییرات	درجه آزادی	نسبت F	p	مجذور اتا	مجموع مجذورات	میانگین مجذورات
گروه	۱	۴/۶۴	۰/۰۴۲	۰/۱۷	۴۴۴۹/۳۸	۴۴۴۹/۳۸
خطا	۲۲					

نسبت F تحلیل واریانس بین گروهی متغیر تعارض زناشویی برابر با ۴/۶۴ که در سطح معنی داری $p < ۰/۰۴۲$ معنادار است. این یافته نشان می‌دهد که نمره متغیر تعارض زناشویی در بین دو گروه متفاوت، و مداخله در گروه آزمایش مؤثر بوده است.

جدول ۷

نتایج مقایسه تعقیبی آزمون بونفرونی در مراحل سه گانه تعارض زناشویی در گروه آزمایش

(i)	(j)	اختلاف میانگین‌ها (i-j)	سطح معناداری
پیش آزمون پس آزمون		۲۴/۷۹۲	< ۰/۰۰۱
پیگیری		۲۶/۷۰۸	< ۰/۰۰۱
پس آزمون پیگیری		۱/۹۱۷	= ۰/۴۵۵

همان‌طور که در جدول ۵ مشاهده می‌شود بین نمره تعارض زناشویی در پیش آزمون با پس آزمون و پیگیری در گروه آزمایش تفاوت معناداری وجود دارد. مثبت بودن اختلاف میانگین‌ها نشان می‌دهد که

تعارض زناشویی در پس آزمون و پیگیری نسبت به پیش آزمون کاهش یافته است، اما بین نمرات پس آزمون و پیگیری تفاوت معناداری وجود ندارد.

بحث

پژوهش حاضر به منظور بررسی اثربخشی مشاوره گروهی آدلری برآشفتگی زناشویی و تعارض‌های بین فردی زوجین انجام شد. فرضیه اول پژوهش نشان داد که مشاوره گروهی آدلری بر کاهش آشفتگی زناشویی تأثیر معناداری دارد و تا حد زیادی موجب کاهش میزان آشفتگی زناشویی در بین زوجین دارای آشفتگی و تعارض شده است. امانی و همکاران (Amani & et al., 2013) در ضمن تأکید برافزایش سطح تعارض و آشفتگی‌های زناشویی به عنوان یکی از عوامل منجر به طلاق، نشان داد که رویکرد مشاوره گروهی آدلری تأثیر مهمی در کاهش تعارض‌ها و آشفتگی‌های زناشویی و بهبود صمیمیت بین زوجین دارد و همچنین بیان کرد بکارگیری رویکرد مذکور باعث بهبود کیفیت ارتباط زوجین و افزایش رضایت زناشویی شده و در نتیجه آمار طلاق کاهش پیدا می‌کند.

فراهانی و همکاران (Farahani et al., 2007) دریافتند که مشاوره گروهی آدلری تأثیر معناداری در کاهش درگیری‌ها و نارضایتی‌های زناشویی دارد و با کاهش سطح تعارض و آشفتگی‌های زناشویی تا حد زیادی رضایت از زندگی زناشویی را در زوجین افزایش می‌دهد. کارلسون و همکاران (Carlesan et al., 2006) نیز در پژوهش خویش اثربخشی مشاوره گروهی آدلری را در بهبود کیفیت روابط زوجی و کاهش آشفتگی‌ها و ناخوشایندی‌های زناشویی و به تبع افزایش رضایت زناشویی زوجین گزارش کردند. سایر پژوهش‌هایی که نتایج آن با نتیجه فوق همخوانی و همسویی دارد می‌توان به پژوهش‌های عابدی و همکاران (Abedi et al., 2012)، علی‌زاده و هاشمی (AliZadeh & Hashemi, 2008)، پورغفاری و همکاران (PourGhafari et al., 2009) و ریچارد (Richard, 1989).

در تبیین این یافته می‌توان گفت که فرد به مرور در جریان زندگی خویش و در سال‌های اولیه زندگی مبنای اصلی و محتوایی سبک زندگی خویش را به عنوان هدایت‌کننده‌ترین عنصر جریان زندگی فردی و زوجی پایه‌ریزی می‌کند (Coery, 2013). سبک زندگی فردی آمیخته‌ای از خود واقعی، آرمانی، اعتقادات اخلاقی و پارادایم‌های ذهنی فرد نسبت به محیط پیرامون و تکالیف وجودی خویش می‌باشد و لذا هرگونه خلل و نفوذ نگرش‌های غلط و توأم با اشتباه در آن، زمینه بروز خلل در انجام وظایف فردی و زوجی را فراهم می‌کند و به مرور منجر به ظهور آشفتگی‌های درون فردی و بین فردی می‌شود (Amani et al., 2013; Ansbacher, 1979) درمان آدلری با تأکید بر شناسایی دقیق سبک زندگی زوجین و با تمرکز بر شناسایی و رفع اشتباهات اساسی مختل‌کننده روابط درون فردی و بین فردی، آن‌ها را به سمت پرورش علاقه اجتماعی و جرأت‌مندسازی جهت انجام مطلوب تکالیف درون فردی و بین فردی هدایت می‌کند و بدین شکل و با همسو کردن سبک زندگی زوجین،

آشفتگی‌ها و ناخوشایندی‌های زوجی را رفع کرده و گرایش زوجین به انحلال سیستم خانواده و درهم‌شکستگی پیوند زناشویی را کاهش می‌دهد (Wats, 2003).

در واقع در مشاوره گروهی آدلری، درمان‌گر با برقراری پیوندی عمیق و توأم با صمیمیت و برابری با اعضای گروه و بین اعضای گروه، زمینه آشکار ساختن عقاید درون فردی و بین فردی زوجین و آشکار ساختن سبک زندگی اعضای گروه به‌عنوان فرمان هدایت‌کننده عملکرد ذهنی و رفتاری را فراهم می‌کند، پس از بینش درمانگر و اعضا نسبت به سبک زندگی خویش و طرف مقابل (همسر و سایر اعضای گروه)، به شناسایی اشتباهات اساسی می‌پردازد که منجر به بروز درگیری و آشفتگی زناشویی و مختل شدن انجام تکالیف بین فردی شده است، در ادامه پس از بینش اعضای گروه نسبت به این واقعیت که وجود این اشتباهات اساسی و بی‌توجهی آن‌ها نسبت به تکالیف بین فردی و زوجی منجر به بروز نارضایتی‌های زناشویی شده است، انگیزه درهم‌شکستن این اشتباهات مختل‌کننده و انجام مطلوب تکالیف و وظایف بین فردی در اعضای گروه (همان زوجین) فراهم می‌شود و بدین‌شکل و با انجام تکالیف زوجی و غلبه بر اشتباهات اساسی، زمینه همسویی سبک زندگی زوجین تا حد زیادی فراهم می‌شود و بدین‌شکل و با پرورش حس همکاری مشترک (همان علاقه اجتماعی) آشفتگی‌ها و درگیرهای زناشویی کاهش پیدا کرده و سطح رضایت زوجین از زندگی خویش افزایش پیدا می‌کند.

در بررسی فرضیه دوم پژوهش مبنی بر اینکه مشاوره گروهی آدلری، بر کاهش تعارض‌های بین فردی زوجین تأثیر معناداری دارد، نتایج نشان داد که مشاوره گروهی آدلری بر کاهش تعارض زناشویی تأثیر معناداری دارد و تا حد زیادی موجب کاهش میزان تعارض‌های زناشویی در بین زوجین دارای تعارض زناشویی می‌شود. فراهانی و همکاران (Farahani et al., 2007) در پژوهش خویش گزارش کردند که مشاوره گروهی آدلری تأثیر معناداری در کاهش تعارض و بی‌میلی‌های زناشویی برخوردار می‌باشد و تا حد زیادی با کاهش تعارض و نارضایتی‌های زناشویی، میزان رضایت زوجین از زندگی خویش در ابعاد مختلف را افزایش می‌دهد.

کارلسون و دینک مایر (Carelsan & Dinkmayer, 2007) نیز در پژوهش خویش ضمن تأکید بر افزایش تعارض‌های زناشویی در بین زوجین به‌عنوان یکی از علل اصلی طلاق، گزارش کردند که مشاوره گروهی آدلری تأثیر معناداری در کاهش تعارض و ناخوشایندی‌های زناشویی دارد و بدین‌شکل تا حد زیادی گرایش زوجین به سمت انحلال سیستم خانواده و مختل کردن پیوند زناشویی خویش را کاهش می‌دهد. سایر پژوهش‌هایی که با نتیجه فوق همخوان است و اثربخشی مشاوره گروهی آدلری را در کاهش تعارض‌های زناشویی گزارش کردند می‌توان به پژوهش‌های واتس (Wats, 2003) و هاوس (Haws, 1993) اشاره کرده است.

تعارض‌ها و اختلاف‌های بین فردی زوجین از یکسو ناشی از وجود افکار غیرمنطقی یا تشدیدکننده درگیری‌های زناشویی است که آدلری‌ها تحت‌عنوان اشتباهات اساسی از آن یاد می‌کنند و از سوی دیگر متأثر از خلل در انجام تکالیف بین فردی زوجین و بی‌تفاوتی آن‌ها نسبت به حقوق زوجی است (Richard, 1989). زمانی که سبک زندگی زوجین با یکدیگر همسویی نداشته‌باشد و توأم با اشتباهات

غیرمنطقی و مخرب باشد، زمینه بروز اختلافات و تشدید آن و در نهایت تعارضات زناشویی را بین زوجین فراهم می‌کند، لذا درمانگران آدلری پس از ایجاد محیطی سرشار از پذیرش عمیق و همدلی در جلسات درمانی فردی و گروهی با بررسی پویس‌های زندگی فردی (سبک زندگی فردی، تکالیف اساسی، اشتباهات اساسی و خاطرات اولیه) زمینه‌ی کافی برای همسو کردن سبک زندگی فردی زوجین با یکدیگر، درهم‌شکستن اشتباهات مخرب و بازسازی خاطرات اولیه همسو با روند زندگی فعلی را از طریق تمرکز بر پرورش حسی از علاقه اجتماعی، کاهش احساسات مخرب به‌ویژه احساس حقارت و متعهد ساختن زوجین به تحقق تکالیف اساسی زندگی را فراهم می‌کنند و بدین‌شکل ثبات پیوند زناشویی و تداوم آن را تا حدی تضمین می‌کنند (Carelsan & Dinkmayer, 2007; Bigdeli et al., 2012).

نتیجه‌گیری

در تبیین نتایج به‌دست‌آمده می‌توان گفت در مشاوره گروهی آدلری، درمان‌گر پس از شکل‌دهی به رابط‌های حسنه با اعضای گروه و بین اعضای گروه، در قالب پویاسازی گروهی و هدایت اعضا به مشارکت گروهی، به شناسایی دقیق سبک زندگی زوجین و کشف اشتباهات اساسی نهفته در آن می‌پردازد و در ادامه به صورتی خلاقانه اعضای گروه را با مفهوم تکالیف درون فردی و بین فردی زندگی مواجه می‌کند و ضرورت انجام و رعایت این تکالیف را در تحقق سلامت فردی و سلامت زندگی زناشویی، برای زوجین و اعضای گروه آشکار می‌سازد، در ادامه پس از ایجاد بینش نسبت به سبک زندگی، اشتباهات اساسی موجود در آن و نقش تکالیف در زندگی، زوجین در جهت بازآموزی مجدد هدایت می‌شوند و در قالب تکالیف درون‌جلسه‌ای و برون‌جلسه‌ای، در مسیر غلبه بر این اشتباهات تعارض‌برانگیز و همسوسازی سبک زندگی خویش با یکدیگر هدایت می‌شوند، هدایتی که به‌مرور به اعضای گروه یا همان زوجین را متوجه این واقعیت خواهد کرد که امکان زندگی سالم و به‌دوراز تعارض با رعایت شرایط فوق وجود دارد و بدین‌شکل و با تداوم برنامه‌ی به‌کارگرفته‌شده زوجین موفق می‌شوند که داشتن زندگی توأم با رضایت قلبی و به‌دوراز تنش و اختلافات مخرب را برای خویشتن تحقق ببخشند.

محدود کردن انتخاب نمونه به زوجین مراجعه‌کننده به مراکز مشاوره اداره بهزیستی شهر سنندج اعتبار بیرونی و تعمیم نتایج حاصل از پژوهش به جامعه داوطلب و موردنظر را با محدودیت مواجه کرده است پیشنهاد می‌شود در پژوهش‌های آتی حجم نمونه افزایش داده شود و با جمع‌آوری داده‌های بیشتر نتایج قابل استنادتری فراهم شود. پیشنهاد دیگر اینکه می‌توان از مشاوره گروهی آدلری در برنامه‌های مشاوره پیش از ازدواج جهت پیشگیری از بروز مشکلات احتمالی از طریق تفهیم و حل تعارض‌های بین‌سبکی و افزایش بینش نسبت به ضرورت انجام تکالیف درون فردی و بین فردی و حل اشتباهات نگرشی تعارض‌برانگیز استفاده شود. در سال‌های اخیر به دلیل افزایش روز افزون آمار طلاق در کشور، تشکیل کارگاه‌های مشاوره گروهی در مراکز مختلف فرهنگی، فرهنگ سراها، مراکز مشاوره و حتی دادگاه‌های حمایت خانواده، با تأکید بر نحوه‌ی ارتباط مؤثر زوجین و خانواده‌ها با یکدیگر با هدف بهبود کیفیت روابط و بدور از تعارض و آشفتگی می‌تواند به ثبات و پایداری نهاد خانواده کمک کند.

دوفصلنامه مشاوره کاربردی، دانشگاه شهید چمران اهواز (دوره ۸، سال هشتم، پاییز و زمستان ۹۷ شماره ۲)

همچنین درمانگران و مشاوران می‌توانند در مراکز مشاوره جهت صرف هزینه و وقت، زوج درمانی گروهی (آدلری) را در دستور کار خود قرار دهند.

سیاسگزاری

بدین‌وسیله از افرادی که در این پژوهش شرکت کردند و تمام کسانی که به نحوی ما را یاری دادند صمیمانه تشکر و قدردانی به عمل می‌آید.

References

- Abedi, A., Mosayebi, E., & Reza Oreyzi, H. (2013). Meta analysis of effectiveness of psychological group's intervention on rate of marital satisfaction (Iran- 1383-1389). *Family Counseling and Psychotherapy*, 3(2), 233-261. (Persain)
- Alizadeh, H., & Hashemi, M. (2008). The impact of an adlerian therapeutic program on marital satisfaction among the wives of veterans experiencing ptsd and their symptoms amelioration. *Psychological Studies*, 3(4), 93-114. (Persain)
- Allendorf, K., & Ghimere, D. J. (2013). Determinants of marital quality in an arranged marriage society. *Social Science Research*, 42(1), 59-70.
- Amani, A., Sohrabi, A., Bagheri, L., & Nasiri Hanis, G. (2018). The effectiveness of adlerian group counseling on couples' intimacy and interpersonal forgiveness. *Family Counseling and Psychotherapy*, 7(1), 45-64. (Persain)
- Ansbacher, H. L. (1979). The increasing recognition of Adler. In H. L. Ansbacher., R.R. Ansbacher (Eds.), *superiority and social interest. Alfred Adler, a collection of his later writings* (3rd rev. ed., 3-20). New York: Norton.
- Bagherinejad, Z. & Sanaie, B. (2002). Comparison of marital dissatisfaction of women and men seeking divorce in Isfahan. *Knowledge & Research in Applied Psychology*, 1(15), 61-78. (Persain)
- Bigdeli, Sh., Sedroshan, N. & Javadzadeh, A. (2012). Effectiveness of Adler's adult group consultation on the general health of divorced women in tehran. *3rd national consultation conference*, Islamic azad university of khomeynishahr. (Persain)
- Carlson, J., & Dinkmeyer, D. (2007). Adlerian marriage therapy. *The American Journal of Family Therapy*, 15(4), 326-332.
- Carlson, J., Watts, R. E., & Manniaci, M. (2006). *Adlerian therapy: Theory and practice*. Washington DC: American psychological Association.
- Coery, G., & Coery, M. A. (2015). *Therapeutic group*. Trans; Bahari, S., Bayram A., Rangjar, H., Bervati, M., Naqshbandi, S. Tehran: Ravan Publishing. (Persain)

- Corey, G. (2013). *Theory and practice of group counseling (8th ed)*. Belmont, CA: Brooks/ Cole, Cengage Learning.
- Fallahchai, R., Fallahi, M., & Ritchie, L. L. (2016). The impact of prep training on marital conflicts reduction: a randomized controlled with Iranian distressed couples. *Journal of Couple & Relationship Therapy*, 16(1), 61-76. (Persain)
- Farahani, H. A., Ghorbanalipour, M., Borjali, A. & Moghadas, L. (2008). Determining the effectiveness of group-Based lifestyle learning on increasing marital satisfaction. *Psychological Studies*, 4(3), 57-72. (Persain)
- George, D., Lou, Sh., Webb, J., Pugh, J., Martinez, A., & Foukston, J. (2015). Couple similarity on stimulus characteristics and marital satisfaction. *Personality and Individual Differences*, 86(1), 126-131.
- Hawes, E. C. (1993). *Marriage counseling and enrichment*. In O. C. Christensen (Ed.), *Adlerian group counseling* (Rev. ed., pp. 125-163). Minneapolis, MN: Educational Media Corporation.
- Hosokawa, R., & Katsura, T. (2017). Marital relationship, parenting practices, and social skills development in preschool children. *Child Adolesc Psychiatry ment Health*, 11(2), 2-8.
- James, S. L. (2015). Variation in trajectories of women's marital quality. *Social Science Research*, 49(1), 16-30.
- Kargar, M., kimiaee, S., Mashhadi, A. (2014). The effectiveness of group couple therapy based on self-regulated on emotional abuse and martial distress. *Family Counseling and Psychotherapy*, 4(2), 269-297. (Persain)
- KeshavarzAfshar, H., Etemadi, A., AhmadiNavade, K., & SaadiPour, E. (2013). The comparison between effectiveness of personal constructs analysis model and emotionally-focused therapy on marital Satisfaction. *Family Counseling and Psychotherapy*, 3(4), 613-641. (Persain)
- Lacey, R. E., Kumari, M., & McMunn, A. (2013). Parental separation in childhood and adult inflammation: The importance of material and psychosocial pathways. *Journal of Psychoneuroendocrinology*, 38(11), 2476-2484.
- Madigan, Sh., Plamondon, A., & Jenkins, J. M. (2017). Marital conflict trajectories and associations with children disruptive. *Journal of Marriage and Family*, 79(2), 437-450.
- Margelisch, K., Schneewind, K. A., Violette, J., & Perrig_chiello, P. (2015). Marital stability, satisfaction and well-being in old age: variability and continuity in long term continuously married older persons. *Aging & Mental Health*, 21(4), 389-398.
- Matshidze, P. & Nemitandani, V. (2017). The role of the vhavenda women in managing marital conflict in thulamela municipality, Thohoyandou: an indigenous perspective. *Empowering Women for Gender Equity*, 30(3), 70-79.

- Means-Christensen, A. J., Snyder, D. K., & Negy, C. (2003). Assessing nontraditional couples: validity of the marital satisfaction inventory-revised with gay, lesbian, and cohabiting heterosexual couples. *Journal of Marital and Family Therapy*, 29(1), 69-78.
- Papp, L. M. (2017). Topics of marital conflict in the everyday lives of empty nest couples and their implication for conflict resolution. *Journal of Couple & Relationship Therapy*, 16(1), 1-18.
- Pur Ghaffari. S., Pasha. G.R. & Attari. Y. (2009). The effectiveness of life style components based on individual psychology approach on marital satisfaction among married female nurses in dezfoul hospital. *New Findings in Psychology Journal*, 4(12), 27-48. (Persian)
- Richard, B. (1989). Adlerian perspective on counseling the infertile couple. *Academic Journal*, 45 (4), 447-460.
- Sadati, S. E., Mehrabizadeh Honarmand, M. & Soodani, M. (2015). The causal relationship of differentiation, neuroticism, and forgiveness with marital disaffection through mediation of marital conflict. *Journal of Family Psychology*, 1(2), 55-68. (Persian)
- Sanaii, B., Barati, T., & Bostanipour, A. (2009). *Scales of marriage and family assessment*. Tehran: besat. (Persian)
- Salimi Bejestani, H. (2011). Adler group counselling protocol, *Quarterly journal of growth school consultation*, Number 22, 60-62. (Persian)
- Shafi Abadi, A. (2014). *Group dynamics and group counseling*. Tehran: Roshd. (Persian)
- Shafiei Nia. A. & Hosseinian. S. (2008). The effectiveness of group counseling with cognitive-behavioral therapy on marital conflict. *Educational and Psychological Research*, 3(13), 1-22. (Persian)
- Stieglitz, J., Gurven, M., Kaplan, H., & Winking, J. (2012). Infidelity, jealousy, and wife abuse among Tsimane forager-farmers: testing evolutionary hypotheses of marital conflict. *Evolution and Human Behavior*, 33(5), 438-448.
- Snyder, D. K. (1997). *Marital satisfaction inventory, revised (MSI-R)*. Los Angeles, CA: Western psychological services.
- Watts, R. E. (2003). *Adlerian cognitive, and constructive therapies: An integrative*. New York: Springer.
- Watts, R. E., & Pietrzak, D. (2000). *Adlerian encouragement and the therapeutic process*. New York: Springer.

